

340.

Na osnovu člana 121 stav 4 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list CG", broj 49/10),
Ministarstvo kulture, donijelo je

P R A V I L N I K
O BLIŽIM USLOVIMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA
KONZERVATORSKE DJELATNOSTI

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi za obavljanje određenih poslova konzervatorske djelatnosti koje treba da ispunjavaju stručne i naučne ustanove i druga pravna lica (u daljem tekstu: pravna lica) i fizičkih lica, u pogledu kadrovskih, prostornih, tehničko-tehnoloških i materijalnih uslova.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II KADROVSKI USLOVI

Član 3

Pravno lice može da obavlja određene poslove konzervatorske djelatnosti ako ima zaposlena najmanje tri lica sa odgovarajućom visokom stručnom spremom, od kojih najmanje jedno sa konzervatorskom i /ili istraživačkom licencom za određenu vrstu poslova.

Član 4

Fizičko lice može da obavlja određene poslove konzervatorske djelatnosti ako ima:

- 1) odgovarajuću visoku stručnu spremu;
- 2) položen stručni ispit za obavljanje konzervatorske djelatnosti;
- 3) konzervatorsku i /ili istraživačku licencu za određenu vrstu poslova;
- 4) dokaz o upisu u odgovarajući registar (preduzetnik, samostalni stručnjak u kulturi ili samostalni umjetnik).

III PROSTORNI I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKI USLOVI

Član 5

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti, neophodan prostor i tehničko-tehnološka oprema (u daljem tekstu: oprema) određuje se zavisno od vrste kulturnog dobra i vrste poslova konzervatorske djelatnosti.

Član 6

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na izradu konzervatorskih projekata, elaborata, studija zaštite, menadžment planova i sl., bez sprovođenja istraživanja koja zadiru u integritet kulturnog dobra, potrebno je obezbijediti:

1. Prostor:
  - prostorija za rad, površine minimum 30 m²;
  - prostorija za smještaj i čuvanje dokumentacije, površine minimum 10 m² ;
2. Oprema:
  - radni sto;
  - stolica;
  - sto za izradu projekata sa pratećom opremom;
  - metalni ormar;
  - foto-laboratorijska oprema (foto aparat, stativ, reflektor, digitalni foto aparat);
  - računar;
  - skener za velike dimenzije;
  - laserki ploter štampač.

Član 7

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na sprovođenje konzervatorskih mjera na pokretnim kulturnim dobrima, zavisno od vrste materijala, neophodno je obezbijediti prostoriju od najmanje:

- 1) 60 m² za atelje za štafelajno slikarstvo i živopis;
- 2) 50 m² za atelje za mozaik i dekorativnu kamenu plastiku;
- 3) 50 m² za atelje za drvo,
- 4) 50 m² za atelje za papir, pergamenat i kožu;
- 5) 60 m² za atelje za tekstil;
- 6) 30 m² za atelje za staklo i keramiku;
- 7) 30 m² za atelje za metal;
- 8) 30 m² za atelje za osteološki i antropološki materijal;
- 9) 30 m² za atelje za prirodnjački materijal;
- 10) 30 m² za depo za prijem arheoloških nalaza i kulturnih dobara;
- 11) 30 m² za depo za smještaj kulturnih dobara na kojima su sprovedene konzervatorske mjere;
- 12) 30 m² za laboratoriju za analize i ekspertize.

Raspored prostorija treba da bude u skladu sa procesom sprovođenja konzervatorskih mjera na određenoj vrsti kulturnih dobara.

Član 8

Prostorije iz člana 7 ovog pravilnika, bez obzira na vrstu poslova i vrstu kulturnih dobara, treba da imaju:

- 1) propisane higijensko-sanitarne uslove;
- 2) propisane uslove, koji se odnose na mikroklimatski režim čuvanja pokretnih kulturnih dobara, zavisno od vrste materijala;
- 3) uslove za zaštitu zaposlenih od štetnih zagađenja i isparenja (sistem za ventilaciju i provjetranje) u skladu sa propisima zaštite na radu;

- 4) odgovarajuće osvjetljenje od 100 do 500 luksa;
- 5) obezbijeđen protivpožarni sistem i sistem protivprovalne zaštite;
- 6) odgovarajuće nezapaljive podne obloge otporne na hemikalije.

Član 9

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti iz člana 7 ovog pravilnika, bez obzira na vrstu materijala, potrebno je obezbijediti sljedeću opremu:

- 1) radni sto;
- 2) stolicu;
- 3) digitalni foto aparat;
- 4) radnu pokretnu lampu sa lupom i hladnim svjetlom;
- 5) ormar za odlaganje hemikalija;
- 6) metalni ormar za odlaganje opasnih i lako isparljivih hemikalija;
- 7) digitalnu vagu;
- 8) apotekarsku vaga;
- 9) frižider;
- 10) odgovarajuće prevozno sredstvo.

Član 10

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na sprovođenje konzervatorskih mjera na pokretnim kulturnim dobrima, pored opreme iz člana 9 ovog pravilnika, zavisno od vrste materijala, neophodna je sljedeća oprema:

- 1) za sprovođenje konzervatorskih mjera na slikama na platnu:
  - električne lampe sa uv i ir svjetlošću;
  - vakuum ili sakšen sto sa pratećom opremom;
  - stoni štafelaj;
  - rentgen aparat;
  - ultra zvuk;
  - rešo;
  - pegla i mikro pegla;
  - četkice;
  - mikroskop sa kamerom sa mogućnošću uvećanja do 200 puta;
  - binokularni zoom mikroskop, sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;
  - konzervatorski ručni alat;
  - usisivač manjih dimenzija sa podesivom jačinom usisavanja i adaptabilnim usisnim crijevom;
  - sprej kabine, za lakiranje slika;
  - fen sa toplim i hladnim vazduhom;
  - zubarska mašina za brušenje, sa elektro motorom i brusilicama različitih vrsta;
  - higrometar;
  - termometar;
- 2) za sprovođenje konzervatorskih mjera na slikama na drvetu (ikonama):
  - električne lampe sa UV i IR zracima;
  - komore za uništavanje crvotočine;
  - kade sa grijačima;

- rešo;
  - stege;
  - stoni štafelaj;
  - četkice;
  - alat za postavljanje pozlate;
  - binokularni zoom mikroskop, sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;
  - usisivač manjih dimenzija sa podesivom jačinom usisavanja i adaptabilnim usisnim crijevom;
  - konzervatorski ručni alat i pribor;
  - pegla i mikro pegla;
- 3) za sprovođenje konzervatorskih mjera na mozaiku:
- električne lampe sa UV i IR zracima;
  - oprema za grubo mehaničko čišćenje mozaika;
  - brusilice;
  - alat za lomljenje kamena;
  - rešo;
- 4) za sprovođenje konzervatorskih mjera na kamenu:
- binokularni mikroskop sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;
  - rentgen;
  - ultrazvuk;
  - aparat za pjeskarenje;
  - polir motor (vibracioni) sa nastavcima;
  - freza za obradu kamena sa različitim vrstama listova za cirkulare;
  - boreri i frejzeri različitih dimenzija;
  - kompresor sa pištoljem u zavisnosti od vrste kamena;
  - kade za desalinizaciju;
  - laser za čišćenje kamena;
  - komplet alata za restauraciju kamena;
  - rotirajući stalak od kompaktnog materijala različitih profilacija.
- 5) za sprovođenje konzervatorskih mjera na drvetu:
- stolarska tezga;
  - komora za dezinfekciju i dezinsekciju;
  - kombinovana stolarska mašina;
  - komplet stolarskog alata;
  - strug za tokarenje;
  - komplet rezbarskog alata;
  - kada za natapanje hemikalijama;
  - komplet bravarskog alata;
  - kompresor sa raspršivačem i ventilacioni uređaj;
  - rotirajući stalak od kompaktnog materijala različitih profilacija;
- 6) za sprovođenje konzervatorskih mjera na papiru, pergamentu i koži:
- lampe za analizu sa uv i ir svjetlošću;
  - binokularni mikroskop sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;

- komora za dezinfekciju;
  - restauratorski sto za restauraciju papira sa svijetlećom pločom;
  - knjigovezačke prese sa postoljem;
  - knjigovezački sto sa odgovarajućom opremom;
  - laminator za restauraciju novina polietilenom;
  - ph-metar;
  - bazeni za namakanje;
- 7) za sprovođenje konzervatorskih mjera na tekstu:
- mikroskop sa kamerom sa mogućnošću uvećanja do 200 puta;
  - binokularni mikroskop sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;
  - električna lupa;
  - destilator za vodu;
  - lampe sa dnevnim svijetlom;
  - prenosivi ekstrator praha i štetnih isparenja;
  - komora (zvono za konsolidaciju) ;
  - komora za čišćenje;
  - vodeno kupatilo;
  - ultrazvučno kupatilo;
  - stakleni stolovi za konzervaciju tekstila;
  - usisivač manjih dimenzija sa podesivom jačinom usisavanja i adaptabilnim usisnim crijevom;
  - klimatizovani ormari za smještaj osjetljivih predmeta;
  - oprema za odlaganje trodimenzionalnih predmeta (metalni ormari, postamenti, podupirači i dr.) ;
  - oprema za odlaganje ravnog tekstila (metalni ormari sa fiokama, valjci i dr.) ;
  - tekstilne lupe za brojanje niti i dekompoziciju tkanina;
  - lampe za analizu sa UV i IR svjetlošću;
  - vakuumski sto za mokro i suvo pranje osjetljivih tkanina;
  - fen sa hladnim vazduhom, pegla, pegla na paru, peglice;
  - kuhinjski pult (sa bojlerom i rešoima, posudama za bojenje tkanina);
  - bazeni za namakanje (plastični i nerđajući);
  - mjerač svjetlosti (luksmetar);
  - korito od nerđajućeg čelika sa pumpom za ispuštanje tečnosti iz korita;
  - komoru za dezinfekciju i dezinsekciju;
  - termo-higrograf;
  - ramove za restauraciju;
  - sušare za tekstil;
  - mašinu za šivenje;
  - automatsku mašinu za pranje;
- 8) za sprovođenje konzervatorskih mjera na staklu i keramici:
- stone lampe sa autohtonim svijetlom;
  - binokularni mikroskop;
  - peć za žarenje do 1100 ° C;
  - sušnica sa termostatom;
  - vitlo;
  - vakuum eksikator sa sigurnosnom bocom i vakum pumpom;

- destilator ;
- veći zubarski polir motor sa savijenim crijevom, sa usadnikom i nastavcima i ostalim pratećim priborom;
- četkica i šajbni za poliranje;
- različite vrste kamenja za poliranje;
- digestor;
- rende;
- veći rešo;

9) za sprovođenje konzervatorskih mjera na metalu:

- električne lupe;
- lampe sa dnevnim svjetlom;
- lampe za analizu sa UV i IR svjetlošću;
- mikroskop sa kamerom sa mogućnošću uvećanja do 200 puta;
- binokularni mikroskop sa mogućnošću uvećanja do 35 puta;
- klimatizovani ormari za smještaj osjetljivih predmeta;
- oprema za odlaganje trodimenzionalnih predmeta (metalormari, postamenti, podupirači i dr.);
- ekstratori štetnih isparenja;
- destilator za vodu;
- prenosivi ekstrator praha i štetnih isparenja;
- komora za čišćenje;
- vodeno kupatilo;
- ph-metar;
- selenski ispravljač struje, do 100 ampera sa reostatom;
- konduktometar sa elektrodom;
- bazen za elektrolizu i hemikalije;
- komplet bravarskog alata;
- polir motor sa gipkom osovinom i mehaničkim nasadnikom;
- sto za mehaničko čišćenje sa odvodom za prašinu;

10) za sprovođenje konzervatorskih mjera na osteološkom i antropološkom materijalu:

- garnitura elemenata za čišćenje materijala;
- aparat za kuvanje i odmaščivanje kostiju;
- cilindrična sušara;
- univerzalna ručna mašina sa dodatnim priborom (struganje, sječenje i brušenje);

11) za sprovođenje konzervatorskih mjera na prirodnjačkom materijalu:

- nož za seciranje;
- jaki nož;
- kliješta;
- turpije;
- testere za drvo;
- testere za kosti;
- stege;
- sušara;
- zamrzivač;

12) laboratorijska ispitivanja:

- sto sa adekvatnom radnom pločom;
- stolice;
- ormar za odlaganje hemikalija;
- metalni ormar za odlaganje opasnih i lako isparljivih hemikalija;
- radne pokretne lampe sa lupom i hladnim svjetlom;
- vitrine za odlaganje;
- električna peć sa regulatorom za podešavanje temperature;
- sonde za ručno uzimanje uzoraka sa pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara;
- digitalna vaga;
- apotekarska vaga;
- sitni alat (vajarske špahtle, špricevi, igle, skalpeli, pincete, makaze, peani i dr.);
- laboratorijske čaše, boce, tacne, menzure i dr.,
- mjerači vlage;
- termometar;
- higrometar;
- frižider i dr;

13) za depo za prijem arheoloških nalaza i kulturnih dobara:

- police;
- plastične kutije sa poklopcima, različitih dimenzija za preventivnu konzervaciju, odnosno smještaj nalaza;

14) za depo za smještaj kulturnih dobara na kojima su sprovedene konzervatorske mjere:

- police;
- mobilijar za odlaganje trodimenzionalnih predmeta (metalni ormari, postamenti, podupirači i dr.);
- plastične kutije sa poklopcima, različitih dimenzija za smještaj predmeta.

Član 11

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na sprovođenje terenskih arheoloških istraživanja koja zadiru u integritet kulturnog dobra, neophodna je sljedeća oprema:

1) Podvodna arheološka istraživanja:

- gumeni čamac sa tvrdim dnom;
- prikolica za čamac;
- ronilačka oprema (boca, odijelo, regulator, regulator plovnosti, maska, disaljka, peraja, ronilački kompjuter sa manometrom za boce, pojas i olovni tegovi);
- digitalni foto aparat sa kućištem, blicem i posebnim priborom;
- GPS – navigacioni instrument neophodan za poziciranje lokacija prilikom obavljanja rekognosciranja;
- sonar – portabl pogodan za rad čamca;
- materijal za izradu kvadratne mreže i tornja za fotomozaičko snimanje nalazišta;
- geodetske mjerne pantljike od 30 i 50 metara za podvodne radove;
- sitan pribor za podvodno mjerenje i crtanje: planšete i vodootporni papir različitih dimenzija, lenjiri, olovke;
- plastični kontejneri sa poklopcima, različitih dimenzija za preventivnu konzervaciju, odnosno smještaj nalaza;

- materijal za obilježavanje, obradu i pakovanje arheoloških nalaza;
  - ram sa plastičnom folijom sa kvadratnom mrežom na kojoj se ucrtava konfiguracija dna.
- 2) Kopnena arheološka istraživanja:
- digitalni foto aparat;
  - nivelir;
  - digitalni nivelir;
  - teodolit;
  - GPS;
  - total – stanice;
  - laserski mjerač daljine;
  - geodetska oprema (letva, libelo itd.);
  - plastični kontejneri sa poklopcima, različitih dimenzija za preventivnu konzervaciju, odnosno smještaj nalaza;
  - materijal za obilježavanje, obradu i pakovanje arheoloških nalaza;
  - osnovni terenski pribor;
  - terensko vozilo i dr.

Član 12

Za obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na sprovođenje terenskih konzervatorskih istraživanja koja zadiru u integritet kulturnog dobra, neophodna je sljedeća oprema:

- digitalni foto aparat;
- osnovni terenski pribor, zavisno od vrste kulturnog dobra i vrste materijala;
- terensko vozilo za rad na terenu i dr.

V MATERIJALNI USLOVI

Član 13

Pravno i fizičko lice mora imati obezbijedena finasijska sredstva za obavljanje poslova u konzervatorskoj djelatnosti za koje je registrovano kod nadležnog organa.

VI PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 14

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju organizacije udruženog rada i fizička lica za izvođenje radova na održavanju, konzervaciji i restauraciji spomenika kulture ("Službeni list SRCG", broj 6/80) i

Pravilnik o stručnom kadru, prostorijama i opremi za rad i osnivanje Zavoda za zaštitu spomenika kulture ("Službeni list SRCG", broj 11/80).

Član 15

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj 04-1015
Cetinje, 28. marta 2011. godine

Ministar,
Prof. **Branislav Mićunović**, s.r.